

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022 - 2026

**GEWORTELD IN ALLE
KERNEN**

VOORWOORD

Kies voor een kerngericht beleid

Inwoners van de gemeente Moerdijk hebben hun stad, dorp of woonkern diep in hun hart gesloten. De combinatie van lokale voorzieningen en de geborgenheid van hun woonomgeving zorgen voor deze liefde. Wij noemen dit geworteld in de kern, evenals CDA Moerdijk dat is.

Ook voor de jaren 2022 – 2026 staat deze kerngerichte aandacht voor CDA Moerdijk op de eerste plaats. Dit verkiezingsprogramma geeft aan waar CDA Moerdijk in de komende jaren voor staat. Voornemens en plannen die ervoor moeten zorgen dat onze toekomstige generaties ook kunnen blijven genieten van dezelfde geborgenheid en wooncomfort.

Uitdagingen

De uitdagingen voor de komende jaren zijn groot. Veel mensen, bedrijven en maatschappelijke organisaties hebben nog te kampen met de gevolgen van de Coronacrisis. We zijn er voorlopig nog niet. Er wordt op veel fronten solidariteit gevraagd. We hebben er rekening mee te houden dat het Coronavirus voor langere tijd invloed zal blijven uitoefenen op ons leven en de samenleving.

De woningmarkt is krap. Veel mensen zijn nog op zoek naar een passende woning. Het klimaat verandert en stelt ons voor de opgave om ons leven en onze leefomgeving daarop aan te passen. Dat geldt ook voor onze energievoorziening. We zullen met elkaar de omslag moeten maken naar andere energiebronnen. De ruimte is echter schaars.

We zullen daarom verstandig met die ruimte om moeten gaan om onze gemeente prettig, leefbaar en in alle opzichten gezond te houden. Wij willen een goede balans tussen wonen, werken, ontspanning en natuur. Daarom spreekt CDA Moerdijk zich op voorhand uit tegen verdere “verdozing” van ons landschap. Wij hebben immers ons aandeel al geleverd in de logistiek.

Meer inwoners in onze gemeente vraagt meer van het vermogen van ons allemaal om goed met elkaar samen te leven.

Wij zijn er klaar voor. Doet u mee?

CDA Moerdijk is klaar om samen met u deze uitdagingen aan te gaan en onze gemeente verder vorm te geven. Met uw steun gaat ons dat zeker lukken! Mogen wij op uw steun rekenen?

Ton Haverkamp
Bestuursvoorzitter

Samen Moerdijk nog mooier maken

Als CDA Moerdijk willen we jullie graag de komende periode opnieuw vertegenwoordigen binnen onze gemeenteraad. Wij nodigen jullie dan ook van harte uit om kennis te nemen van ons verkiezingsprogramma.

Een programma waarin de goede kanten van ons mooie Moerdijk worden benadrukt, maar waar ook kritisch wordt gekeken naar verbeterpunten. Moerdijk is een veelzijdige gemeente met al haar kernen en uitgestrekt buitengebied, vol cultuur en historie, waarin wij samen wonen, werken en recreëren. Maar ook een gemeente vol bedrijvigheid en industrie. Onze taak als volksvertegenwoordigers is om in samenspraak met jullie als inwoners in dit alles een goed evenwicht te bewaren voor nu en in de toekomst.

We hebben veel bereikt in de afgelopen periode. Denk bijvoorbeeld aan vergroening van schoolpleinen, bekroond tot Bij-vriendelijkste gemeente van Nederland in 2019, SchuldhulpMaatje van start gegaan en loopt goed, inzet wijk-GGZ'er, vernieuwde speelplekken in alle kernen, vaststellen onderhoudswegenplan, start ontwikkeling vitale centra, voortzetting starterslening en ondernemersfonds, woningbouw in vrijwel alle kernen en start van het glasvezelnetwerk in het buitengebied. En er liggen nog veel meer uitdagingen waarmee we graag verder gaan, samen met jullie.

De afgelopen twee jaren hebben voor velen van ons een hoop teweeggebracht, denk aan de impact van corona op ons allemaal. Het heeft letterlijk alles op z'n kop gezet. Corona heeft ons echter ook bewuster gemaakt van onze omgeving. Wij zijn meer thuis gaan werken, meer aangewezen geweest op onszelf en op onze directe omgeving. Dit bracht vaak ook meer samenhang en steun naar elkaar. Laten wij ook na deze periode naar elkaar omzien en een helpende hand naar elkaar uitsteken.

Ook hebben wij onze culturele en recreatieve activiteiten en producten dicht bij huis moeten zoeken. Dit biedt kansen voor de levendigheid van de kernen. Laten wij dat vooral als een meerwaarde zien. Blijf actief binnen ons verenigingsleven, steun onze ondernemers en koop lokaal.

Omzien naar elkaar, betrokken zijn bij je leefomgeving en gedeelde verantwoordelijkheid, deze punten staan voor ons als partij centraal. Alleen samen kunnen we Moerdijk nog mooier maken!

Silvana Vermunt
Lijsttrekker CDA Moerdijk

Geworteld in alle kernen

Een verkiezingsprogramma in een notendop, waarin we toelichten hoe wij ons sterk hebben gemaakt de afgelopen vier jaar voor uw en jouw belangen en hoe we de komende vier jaar hiermee willen verdergaan. Ons sterk maken voor een Moerdijk waar je graag wilt wonen, werken en recreëren, een Moerdijk waar je je thuis voelt. Een inclusieve gemeente voor ons allemaal.

Bij alle besluiten binnen de gemeentepolitiek is het van belang je af te vragen of het goed is voor onze inwoners, voor ons samenleven en voor onze directe leefwereld. En wie hiervoor de verantwoordelijkheid draagt en de besluiten neemt. Hierbij richten we ons niet alleen op een welvaart en op groeicijfers van het moment, maar vooral op een **Brede Welvaart**, waarbij ook effecten op gezondheid, milieu, klimaat en ontwikkelingskansen van huidige en toekomstige generaties een belangrijke plaats innemen. Volgens ons gaat het hierbij om **samenwerken, vertrouwen, waarderen en verbinden**. Goed samenleven sluit niemand uit. En hoe belangrijk onze uitgangswaarden zijn is wel gebleken in de afgelopen periode. Corona heeft haar sporen overduidelijk nagelaten en de nodige impact gehad op ons persoonlijk leven en onze samenleving. En waarschijnlijk zijn we er voorlopig nog niet vanaf. Zeker onze 'ouderen' en 'jongeren' hebben hier de nodige strubbelingen door ondervonden.

Ons verkiezingsprogramma schrijven we vanuit twee perspectieven, namelijk gericht op onze levensfasen en op onze leefwereld. De onderwerpen binnen deze perspectieven beschouwen we vanuit onze kernwaarden die richtinggevend zijn voor al onze besluiten en ideeën.

Deze kernwaarden zijn:

- **Solidariteit**; mensen zijn onlosmakelijk met elkaar verbonden en zijn het gelukkigst als zij in gemeenschap met anderen leven, worden gezien en gewaardeerd.
- **Rechtvaardigheid**; de overheid heeft als taak om mens en schepping (leefwereld) tot hun recht te laten komen, de vrede te bewaken en het recht te onderhouden.
- **Gedeelde verantwoordelijkheid**; mensen, organisaties, bedrijven en overheden dragen een eigen en gezamenlijke verantwoordelijkheid voor hun leefwereld en het algemeen welzijn, om zowel persoon als gemeenschap te laten floreren.
- **Rentmeesterschap**; duurzame zorg voor onze natuur en cultuur. Dit vanuit een besef van verbondenheid tussen generaties waarbij mensen de plicht tot zorg voor natuur en cultuur hebben en het creatief doorgeven wat van waarde is.

Onze levensfasen

1.1 De jonge fase

Kinderen zijn de kern. De jeugd heeft immers de toekomst, laten we ze die dan ook geven! Daarin moeten we investeren. Maar jammer genoeg zijn zij vaak letterlijk het kind van de rekening na bijvoorbeeld een gezinsbreuk of huiselijk geweld, over-problematisering en medicalisering, de grote negatieve gevolgen van armoede of het moeten meedoen aan de prestatiedrang die zich steeds meer laat gelden binnen onze maatschappij. Sinds de jeugdzorg in 2015 naar de gemeenten is overgeheveld zijn de wachtlijsten alleen maar toegenomen en een oplossing is nog niet in zicht. Preventie is hierbij volgens ons van groot belang.

Opvoeding en onderwijs raken elkaar. Het is bij uitstek de plek voor persoonsvorming en het begin van goede maatschappelijke integratie. Integrale kind centra vormen hiervoor natuurlijk een mooie basis. Hier begint voor ons al de preventie, ongeacht inkomen en afkomst.

Het is bekend dat onze kinderen veel te weinig bewegen met alle negatieve gevolgen van dien. Bewegen, culturele vorming waaronder muziek maken en gezonde voeding hebben een heel positief effect op de fysieke en mentale gezondheid. Daarom willen wij alle kinderen vanaf peuterleeftijd hiervoor dezelfde kansen en mogelijkheden bieden. Hiermee stuur je preventief op achterstanden.

Een mooi initiatief vinden wij bijvoorbeeld het aanbieden van gratis schoolfruit. Door dit als gemeente lokaal in te kopen steunen we onze lokale ondernemers en zijn de transportkosten minimaal. Ook willen wij een brede preventieaanpak gericht op het creëren van een positieve leefomgeving, waarin jongeren gezond, veilig en kansrijk opgroeien, zonder middelengebruik. Denk hierbij aan het IJslandse model, dat enorm effectief is gebleken en waarmee al zes gemeenten in Nederland in een pilot aan de slag zijn gegaan. Dit model bestaat niet uit een vast pakket van interventies, maar lokaal wordt besproken met verschillende partijen wat de grootste problemen zijn en waar kansen liggen om deze te pakken. Om deelname aan sport en andere vrijetijdsactiviteiten te verhogen, hebben ze bijvoorbeeld een vrijetijdspas ontwikkeld. Jaarlijks krijgen alle jongeren in Reykjavik een vrijetijdspas waar een bedrag van circa 400 euro op staat, die ze kunnen gebruiken voor georganiseerde sportlessen en culturele activiteiten of muzieklessen. Dit lijkt ons een prachtig initiatief. Hiermee bevorderen we niet alleen de gezondheid van jongeren, maar ook van het verenigingsleven en de sociale cohesie, zonder onderscheid te maken tussen arm en rijk. Mogelijk voorkomen en verminderen we dan schadelijk middelengebruik.

Creëer voldoende plekken voor kinderen en jongeren binnen onze gemeente waar ze zich kunnen terugtrekken met elkaar, samen kunnen zijn, kunnen recreëren, sporten, muziek maken en alle andere hobby's waarin zij zich kunnen en willen uiten. Dit biedt kansen om op een laagdrempelige manier serieuzere onderwerpen te bespreken en voorlichting te geven. Moerdijk moet voor hen een aantrekkelijke woonplek zijn en blijven. Verenigingen hebben hierin een cruciale rol. Ook hier geldt preventie door de verbinding te zoeken.

Binnen de huidige maatschappij ligt de nadruk vooral op presteren en theoretische vorming. Wij vinden praktische vorming minstens zo belangrijk. Er wordt binnen onze maatschappij te weinig gebruik gemaakt van praktische intelligentie. Terug naar de ambachten die we zo hard nodig hebben. Daarom willen wij meer ruimte voor praktische schoolroutes, waarbij (nog) meer samenwerking wordt gezocht met de bedrijven binnen Moerdijk.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Een vrijetijdspas (Moerdijkpas) voor alle jongeren die besteed kan worden aan sport-activiteiten, culturele activiteiten of muzieklessen.
- Gratis fruit voor alle leerlingen op lagere scholen, geleverd door lokale leveranciers.
- Creëer voldoende speelruimte bij de ontwikkeling en aanleg van nieuwe (woon)wijken.
- Benut alle mogelijkheden die binnen ons bereik liggen om kleine scholen te behouden of faciliteer vervoer vanuit de kleine kernen naar omliggende scholen.

- Een echte ‘jongerenplek’ (Tune-in) is alleen in Zevenbergen gefaciliteerd. Laten we dan ook vooral met de jongeren in de andere kernen in gesprek gaan en in lijn met hun behoeftes en wensen meer van dit soort locaties creëren (al dan niet in mobiele vorm).
- Faciliteer binnen de brede scholen de aanwezigheid van bibliotheken, muziek- en sportverenigingen waardoor toegankelijkheid verhoogd wordt en kosten gedrukt.
- Extra aandacht voor kinderen met een migratieachtergrond.
- Nog meer aandacht voor praktijkgeoriënteerde leerroutes; nauw samenwerken met bedrijven en scholen waarbij meer gebruik wordt gemaakt van de vele bedrijven binnen Moerdijk.

1.2 De werkende fase

De snelheid van het leven neemt steeds meer toe door de globalisering, technologisering en economisering. En is het lastig voor hardwerkende mensen om alle aspecten van het leven goed te combineren (werk, privé, zorg en vrije tijd). Daarom is het van belang na te denken over de vraag hoe we ons in balans kunnen houden. En hoe we zinvol zorgen, werken, leren en ontspannen kunnen combineren.

Families kennen tegenwoordig vele variaties in samenstelling, maar wederzijdse zorgzaamheid blijft de basis voor goed samenleven en persoonlijke bloei. Ruimte maken voor gevarieerde familiesamenstellingen is ruimte maken voor het leven zelf.

Voor ouders blijft het vaak moeilijk alle ballen in de lucht te houden; het huishouden, de kinderen en kinderopvang, mantelzorg en daarbij ook nog moeten werken om het financieel rond te krijgen. Want armoede heeft grote negatieve gevolgen tot op latere leeftijd. Wij vinden dat hiervoor meer aandacht moet komen. Wij willen gratis kinderopvang, zoals in een aantal andere landen al het geval is. Daarnaast moet de voor- en naschoolse opvang nog beter geregeld worden.

En werk moet lonen. Het mag niet zo zijn dat (meer) werken minder oplevert doordat je dan uitkeringen en/of tegemoetkomingen misloopt.

Ook willen wij een eenvoudige regeling voor mensen met een minimum inkomen, waarmee ze tegen gereduceerde prijs kunnen deelnemen aan allerlei zaken binnen onze samenleving. We denken hierbij aan een Moerdijkpas, te verkrijgen vanaf een bepaald minimuminkomen, waarmee inwoners korting kunnen krijgen op activiteiten als bijvoorbeeld sport, muziek, cultuur en mogelijk ook op openbaar vervoer en toegang tot de voedselbank.

De arbeidsmarkt is voortdurend in beweging. Het wordt steeds onwaarschijnlijker dat mensen hun leven lang hetzelfde werk blijven doen. Daarom is het voor iedereen van groot belang om flexibel te leren omgaan met werk. Iedereen moet daarom geregeld de gelegenheid krijgen zich bij of om te scholen en kennis en kunde te waarderen. Dat moet het nieuwe normaal worden.

Moerdijk heeft een groot industrieterrein in haar 'achtertuin' wat voor onze inwoners een groot aandeel in de werkgelegenheid biedt. Niet alleen grote ondernemers innoveren en participeren op allerlei uiteenlopende vlakken en zorgen voor werkgelegenheid, laten we ook vooral onze kleine ondernemers in alle onze kernen niet vergeten. We hebben onze ondernemers en ZZP-ers hard nodig om onze kernen levendig te houden. Faciliteer hen daar waar kan en schrap overbodige regels! Zij vormen immers mede het hart van elke kern in onze gemeente.

Wij zelf als inwoners hebben ook een verantwoordelijkheid in het levendig houden van onze kernen. Door zoveel als mogelijk lokaal te kopen. Alleen dan kan onze detailhandel en horeca blijven bestaan!

Voor statushouders is het vaak erg moeilijk passend werk te vinden. Zelfs hoogopgeleide mensen krijgen nauwelijks toegang tot de arbeidsmarkt. Te veel regels en restricties. Dat moet veranderen wat ons betreft. Maak gebruik van de kennis, kunde en expertise die deze mensen meebrengen. En vergeet daarbij de vrouwen niet. Zij blijven vaak achter in verband met de zorg voor het (vaak getraumatiseerde) gezin. Zij moeten echter wat ons betreft dezelfde kansen krijgen als de mannen. Een eerste voorwaarde hiervoor is goed taalonderwijs.

Aandacht voor onze arbeidsmigranten; we kunnen niet zonder ze, zeker niet voor ons seizoenswerk. Zorg dat dit goed geregeld en gefaciliteerd wordt. Menswaardig betaalbaar onderdak, eerlijke arbeidsvoorwaarden, rechtszekerheid, informatie in hun taal.

Een inclusieve samenleving voor iedereen in Moerdijk. Hier horen ook de mensen bij die niet mee te kunnen doen binnen het reguliere arbeidsleven. Om ze toch een zinvolle dagbesteding te kunnen bieden willen wij de sociale werkplaats terug, zij het in een vernieuwd eigentijds jasje. Deze werkplaats heeft altijd goed gefunctioneerd en is te snel aan de kant geschoven wat ons betreft.

We willen ook extra aandacht voor laaggeletterdheid. Niet goed kunnen lezen is een grote belemmering om goed te kunnen deelnemen aan de maatschappij. En schaamte hiervoor weerhoudt mensen vaak ervan om hulp te vragen.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Kinderopvang moet gratis.
- Voor- en naschoolse opvang nog beter regelen.
- Verruiming van de armoedegrens.

- Sociale werkvoorziening herstellen als ondersteuning voor mensen die het moeilijk hebben op de arbeidsmarkt, gericht op balans en het goede leven.
- Niet de status werkloos, maar een transitiestatus gericht op nieuwe werkuitdagingen waarbij om- en bijscholingen worden gefaciliteerd.
- Regel respijtzorg beter en ruimer; mantelzorgers kunnen veel, maar hebben af en toe een adempauze nodig.
- Bedenk een structurele tegemoetkoming voor mantelzorgers, daar waar mogelijk in overleg met werkgevers, zodat mantelzorg verlenen gewaardeerd wordt, lonend is en vol te houden.
- Faciliteer onze ondernemers in 'het ondernemen' door het schrappen van onnodige belemmeringen. Faciliteer waar kan. Niet enkel een 'nee', maar meedenken hoe dan wel.
- Start een koop-lokaal-campagne om meer bewustwording bij inwoners te creëren.
- Maak gebruik van kennis en ervaring van statushouders, versnel en verplicht de taalopleiding en maak de toegang tot werk eenvoudiger. Denk hierbij vooral ook aan de vrouwen; zij komen te vaak op de tweede plaats.
- Zorg voor menswaardige woonruimte voor arbeidsmigranten. Zorg dat noodzakelijke informatie vertaald en toegankelijk is op de website of aangeboden wordt in de vorm van folders, zodat ze op de hoogte zijn van hun rechten en plichten.
- Behoud de aanwezige bibliotheekvoorzieningen; voorkom laaggeletterdheid.

1.3 De levensfase van het ouder zijn

We worden steeds ouder. En het aantal ouderen neemt niet alleen toe, ook de getalsmatige verhouding tussen de generaties verandert. Binnen een paar jaar zal de helft van de Nederlandse bevolking ouder zijn dan 50 jaar. Het jaar 2040 wordt een piekjaar qua 65-plussers. Hoe gaan wij de solidariteit en de verbinding tussen de generaties verder opbouwen en in stand houden? Als generaties zich niet met elkaar verbonden voelen wordt de samenleving onleefbaar.

De beeldvorming van het ouder worden is volgens ons erg vertekend; het is niet alleen verval, gebrek en kwetsbaarheid, of ontkenning van de ouderdom. De kans op gezond ouder worden is juist groter dan voorheen. Daarom pleiten wij voor een rijker beeld van ouderen. Zij leveren immers een grote bijdrage aan onze samenleving. Ze vangen kleinkinderen op, doen veel aan vrijwilligerswerk en mantelzorg én hebben veel werk- en levenservaring.

Maar naarmate de jaren vorderen kunnen onze ouderen ook kwetsbaarder worden. Meekomen met de steeds sneller wordende digitale wereld kan dan moeilijker zijn. Of de zorg voor een dierbare kan te zwaar worden vanwege grotere hulpbehoefte. Er moet dan steeds meer een beroep gedaan worden op mantelzorg. Deze mantelzorgers verdienen niet alleen grote waardering binnen onze samenleving, maar vooral ook structurele duurzame ondersteuning. En daar willen wij een goed beleid op. De schaarste in de zorg zal immers alleen maar toenemen. Daar moeten we ons op voorbereiden.

Steeds vaker treedt ook ouderenmishandeling en financiële uitbuiting op. Deze schrijnende situaties komen veel meer voor dan men vermoedt en hier hebben we al eerder aandacht voor gevraagd. Dit moet stoppen wat ons betreft; geen ouderenmishandeling in ons Moerdijk.

Naarmate de jaren vorderen hebben onze inwoners in het algemeen ook vaker te maken met verlieservaringen. Partners, familie en vrienden vallen weg. Ook neemt hun mobiliteit en de lust om activiteiten te ondernemen vaak af. Dan komt de eenzaamheid om de hoek kijken. En dit is een serieus probleem. Zo lang mogelijk op jezelf blijven wonen kan dan zelfs een nadeel zijn.

En zeker met het enorme tekort aan zorgverleners nu en in de toekomst. Binnen de vroegere bejaardenhuizen vond men vaak aansluiting bij lotgenoten. Daarom is het onze wens meer in te zetten op woonhofjes en aanleunwoningen in al onze kernen. Bejaardenhuizen in een eigentijds jasje waardoor mensen makkelijker met elkaar in contact kunnen komen en zorg efficiënter ingezet kan worden. Denk ook aan een zorghotel waar mensen tijdelijk kunnen revalideren en verblijven om hun mantelzorgers te ontlasten.

Hierop aansluitend hebben we nog een grote wens: een hospice binnen de gemeente Moerdijk. Een instelling met een huiselijke sfeer die in palliatieve/ terminale zorg is gespecialiseerd. Waar onze inwoners de zorg krijgen die ze nodig hebben in hun laatste fase en hiervoor niet naar een andere gemeente hoeven te reizen.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Benader ouderen als een belangrijke en volwaardige doelgroep die we heel hard nodig hebben.
- Zorg dat ouderen mee kunnen doen in de digitale wereld door bijvoorbeeld toegankelijke ondersteuningspunten op te richten in iedere woonkern.
- Maak de gemeentelijke website toegankelijker, waar informatie eenvoudiger te vinden is met behulp van een sociale kaart die mensen wegwijs maakt.
- Ontwikkel structureel beleid om eenzaamheid te bestrijden waarbij effecten gemeten worden.
- Maak gebruik van gedeelde verantwoordelijkheid en solidariteit. Stimuleer initiatieven die ouderen sterker met elkaar verbinden; geef een tegemoetkoming voor initiatieven die eenzaamheid binnen straat/buurt bestrijden.
- Meer aandacht voor ouderenmishandeling en financiële uitbuiting.
- Faciliteer bewegingsinitiatieven voor ouderen, zoals wandel- en fietsclubs.
- Onderzoek wat verenigingen kunnen betekenen voor ouderen en koppel daar een stimuleringsregeling aan vast.

- Stimuleer ontwikkeling van aanleunwoningen (liefst in iedere kern), eigentijdse bejaardenhuizen en een zorghotel.
- Onderzoek de mogelijkheid voor de bouw van een hospice binnen de gemeente Moerdijk.

2 Onze leefwereld

2.1 Leefbaarheid

Thuis zijn en voelen is een van de belangrijkste thema's voor de komende jaren, want in een woelige wereld neemt de behoefte aan een thuis alleen maar toe. Wereldwijd is er sprake van een toenemende verstedelijking. Steeds meer kansrijke jongeren trekken massaal naar de steden. Hoe houden we onze kernen vitaal?

Om de kernen leefbaar te houden moeten we inzetten op nog meer passende woningbouw. Maar het is code rood op de woningmarkt, niet alleen landelijk, ook lokaal. Zowel binnen de koopsector, de sociale huur en de vrije huur is het aanbod woningen zeer schaars en de vraag zeer hoog. Ontwikkelaars bouwen niet altijd voor de grootste behoefte. Met als resultaat een slecht toegankelijke woningmarkt voor jonge koopstarters, mensen met een middeninkomen en senioren. Er zal dus gebouwd moeten worden om de toekomstige generaties aan ons te kunnen blijven binden en er zullen manieren gevonden moeten worden om doorstroming te bevorderen. Bouwen moet dan ook toekomstbestendig gebeuren, waarbij gekeken wordt naar gemixte woonvormen en vooral ook flexwonen. We moeten immers niet over 10-20 jaar met een overschot aan woningen zitten.

Als gemeente hebben we ook de plicht tot goede huisvesting voor onderwijs. Renovatie, vernieuwing en herbouw (met mogelijk zelfs verplaatsing) van een groot aantal scholen binnen onze kernen is noodzakelijk en er is al een start mee gemaakt. Wij vinden het belangrijk dat dit zo snel mogelijk wordt opgepakt en dat bij de keuze van locatie en inrichting goed naar belanghebbenden wordt geluisterd. Dit soort keuzes maak je immers maar één keer in de 50-100 jaar. Laten we dat dan vooral goed doen.

Onze gemeente moet niet alleen een thuis zijn voor onze eigen inwoners, maar ook een toegankelijke plaats voor recreanten van buitenaf. Onze kernen zijn toeristische trekpleisters waar horeca en detailhandel van profiteren. Maar vergeet ook zeker onze natuur en de Zuid

Waterlinie met bijbehorende historie niet. Daar staan wij zeker achter. Toerisme brengt immers levendigheid in de kernen. Daarnaast maakt dit het behoud van historische werken (waaronder de forten) betaalbaarder. Wel moet de balans bewaard blijven tussen deze levendigheid voor toeristen en recreanten en de leefbaarheid voor de inwoners zelf. Toerisme mag immers niet tot overlast leiden.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Een goed spreidingsbeleid van de extra te bouwen woningen voor starters, de middenklasse en senioren; alle kernen doen hierin mee.
- Meer ruimte voor alternatieve woonvormen, coöperatieve woonprojecten en flexwoningen.
- Continueer de starterslening binnen onze gemeente en sta open voor verruiming van deze regeling.
- Kijk als gemeente ook naar alternatieven zoals verkoop met terugkoopgarantie, duokoop en/of uitgifte van gronden in erfpacht. Middels deze methoden worden de maandelijkse netto kosten lager en de mogelijkheden ruimer.
- Kijk bij nieuwe bouwprojecten binnen onze gemeente altijd of er ruimte beschikbaar gemaakt kan worden voor starterswoningen. Projectontwikkelaars die voornemens zijn om voor starters te bouwen moeten dan ook voorrang krijgen bij aanbestedingen.
- Maak procedures voor het plaatsen van flexibele woningen gemakkelijker; denk hierbij aan de variaties van verschillende relatievormen en de combinatie van zorg en wonen.
- Optimaliseer het schoolhuisvestingbeleid met het oog op duurzaamheid, goed leefklimaat voor onze kinderen en zorgvuldige samenspraak met belanghebbenden. Denk hierbij bijvoorbeeld aan Green Deal scholen, een organisatie die helpt om een gezonde leerwerk omgeving te creëren.
- Streef naar het herinrichten van Multifunctionele Centra (MFC's) en kijk welke slimme combinaties je hierbij kunt maken.
- Geef het bedrijfsleven meer ruimte om projecten te ontwikkelen waarvoor de gemeente te weinig capaciteit heeft, maar waarbij ze wel de vinger aan de pols blijft houden.

2.2 Een veilige leefomgeving

Een van de grote uitdagingen is vlotte en schone mobiliteit. Vervoer verbindt. Om de kernen leefbaar te houden moeten we inzetten op een slimmer, flexibeler, groener, veiliger en betaalbaarder mobiliteitssysteem. We hebben er al een start mee gemaakt. Laten we kritisch evalueren en bijstellen indien nodig, nauw aansluitend op de behoeften van de gebruiker.

Niet alleen bereikbaarheid maar ook verkeersveiligheid binnen onze kernen verdient extra aandacht. Het straatonderhoud is dermate slecht dat voor mindervaliden, rolstoel en of kinderwagen gebruikers gevaarlijke situaties ontstaan. Naast de reeds ingezette renovatie van de wegen binnen onze gemeente moet het onderhoud van de trottoirs met op- en afritten kritischer bekeken worden. Toegankelijkheid en veiligheid moet voor iedereen gewaarborgd zijn, ook als dit ten koste gaat van gemotoriseerd verkeer.

Verkeersoverlast in de vorm van geluid en ongezonde luchtverontreiniging moet met alle middelen die binnen onze mogelijkheden liggen worden bestreden. Denk hierbij aan de gevolgen van het Basisnet Spoor voor de mensen die in de spoorzone wonen en de geluidsoverlast voor omwonenden van de A4. We zullen ons hiervoor blijven inzetten.

Veiligheid is een verantwoordelijkheid van ons allemaal. Een weerbare samenleving begint met het besef en de verantwoordelijkheid dat iedere burger zelf kan bijdragen aan de veiligheid. Dat begint al bij de opvoeding van kinderen, alertheid op scholen op signalen dat kinderen in de problemen zitten of op signalen van ouderenmishandeling en financiële uitbuiting. Maar ook al door in de eigen buurt verloedering tegen te gaan. Daarom willen we meer handhaving en meer voorlichting op dit gebied voor alle inwoners en meer samenwerking met de politie, wijkagenten, Boa's en buurtpreventie.

De digitalisering heeft een compleet nieuwe wereld geopend met nieuwe mogelijkheden en nieuwe wereldwijde contacten. Cyberspace is deel van onze alledaagse leefwereld. Dit vraagt om goed technologisch burgerschap maar ook in onze digitale leefwereld gelden normen en waarden. Hoe gaan we hiermee om? Zijn we ons dit bewust? Zijn onze persoonsgegevens goed beveiligd bij de gemeente? Hier valt nog veel winst te behalen waarbij urgentie vereist is. De techniek ontwikkelt zich snel en vraagt voortdurende alertheid. ICT West-Brabant draagt zorg voor het behoud, het onderhoud en de innovatie van onze gemeentelijke ICT-systemen. Wij hebben al meerdere malen aandacht gevraagd voor extra toezicht en sturing op het functioneren ervan.

Het aantal mensen met verward gedrag in onze omgeving neemt toe, mede doordat ze langer thuis moeten blijven wonen. Dit kan een gevoel van onveiligheid geven. Goede voorlichting op dit gebied is noodzakelijk en kan meer begrip en tolerantie opleveren. Ook pleiten we voor een snellere inzet van wijk-GGZ'ers, waarvoor we al eerder aandacht hebben gevraagd via een kadervoorstel.

En wat we ook belangrijk vinden om te vermelden: We staan vierkant achter onze hulpverleners en handhavers die respect en waardering verdienen voor de belangrijke rol die zij in onze samenleving hebben. Geweld, agressie en intimidatie tegen hen wordt op geen enkele manier getolereerd in de gemeente Moerdijk!

Normen en waarden moeten ingeburgerd zijn in een gemeente als ons Moerdijk. Aandacht voor elkaar en een vriendelijk woord zijn daar zeker onderdeel van. Van ons als inwoners mag echter ook worden verwacht dat we ons correct gedragen naar elkaar en dat we de openbare ruimten correct gebruiken en achterlaten. Het achterlaten van (zwerf)afval en het achterlaten van hondenpoep is onze gemeente niet waardig, is ongezond en dus niet veilig. Indien deze verantwoording niet voldoende wordt genomen willen wij de extra aan te stellen Buitengewoon Opsporings Ambtenaar (Boa) instrueren hier frequenter op te gaan controleren en hoger te beboeten. Laten wij trots zijn op onze openbare ruimten en ons mooie buitengebied en er volop gebruik van maken, maar dan wel netjes achterlaten.

Ondermijning; een actuele term waar onze gemeente jammer genoeg volop mee te maken heeft. Drugsgebruik onder onze jongeren, drugslabs en drugsafval, afvaldumping en overlast van jongerenbendes; Moerdijk doet overal aan mee. En dat willen wij niet meer! Moerdijk moet een veilige plek zijn voor iedereen, een plek waar jongeren gezond opgroeien. Naast de al eerdergenoemde preventieve maatregelen willen wij meer inzet van handhaving.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Blijf vervoer binnen de kernen en bereikbaarheid buiten de kernen optimaliseren.
- Aandacht voor veilige wegen, stoepen en oversteekplaatsen.
- Verkeersoverlast in de vorm van geluid en/of verontreiniging blijven bestrijden.
- Preventieve voorlichting, communicatie en samenwerking met politie en andere handhavers ter voorkoming van sociale onveiligheid, ouderenmishandeling en verloedering van de buurt.
- Meer inzetten op forse handhaving ter bestrijding van ondermijning en bevordering van sociale veiligheid; het aanstellen van extra Boa's.
- Versterken van wijkteams, herbezinning van positie en bevoegdheden van Boa's;
- Meer wijk-GGZ's inzetten ter voorkoming van onrust en bevorderen begrip t.a.v. mensen met verward gedrag.
- Betere beveiliging van onze digitale netwerken binnen de gemeente.

2.3 Klimaat en natuur

Klimaat geeft grote zorgen en klimaatadaptie is hierbij van overlevingsbelang. Het is niet de vraag of we extremere weersomstandigheden krijgen, dat hebben we inmiddels wel ondervonden, maar hoe om te gaan met de gevolgen ervan? Als we deze wereld leefbaar willen houden voor "de mens" zullen we allemaal ons steentje moeten bijdragen; industrie,

transportsector, autofabrikanten, landbouwsector, de overheid, maatschappelijke organisaties en wijzelf. We hebben het over de gedeelde verantwoordelijkheid en solidariteit die voor het CDA zo belangrijk zijn. Denken dat het allemaal wel zal meevallen en vanzelf zal goedkomen, kan echt niet meer. Klimaatverandering draait niet alleen om het plaatsen van windmolens, laadpalen en zonnepanelen. Het gaat ook over het aanplanten van veel meer bomen en planten,

over waterberging, over een nieuw rioleringsstelsel, over isolatie van woningen, over anders denken en leven. Tuinen dichtstraten is misschien makkelijk voor het onderhoud, maar het water van grote regenbuien kan geen kant uit. De oplossing is echt heel eenvoudig; stenen eruit en planten erin. Ook bewuster eten, kopen en reizen dragen bij aan het klimaat. Minder afval en betere afvalscheiding dragen hier ook aan bij. Dit alles begint met goede voorlichting en informatievoorziening. Laten we binnen Moerdijk dan ook meer bewust worden van onze

gedeelde verantwoordelijkheid hierin. De bijenlinten zijn een mooie aanzet geweest, maar wij kunnen als Moerdijk nog veel meer dan dat. Laten we onze dorpen en wijken inrichten op een wijze met zoveel mogelijk ruimte voor (vrije) natuur.

Samen met onze boeren en onze industrie inzetten op een duurzame toekomst door te werken aan een schonere, gezondere en nog groenere omgeving. Voor boeren is hun grond, hun dieren en de natuur het kapitaal waarmee ze werken. Veel boeren en tuinders hebben een familiebedrijf dat van generatie op generatie wordt doorgegeven. Zij passen zich al eeuwenlang aan veranderende omstandigheden aan. Met hun vakmanschap en innovatie is een versnelling van verduurzaming haalbaar. In goede balans met de natuur, het landschap en de omgeving om hen heen. Daarvoor is een duidelijk langetermijnperspectief nodig, de ruimte om te ontwikkelen, streekproducten stimuleren voor een eerlijke prijs. Laat boeren meedoen aan trajecten van natuur inclusieve landbouw vanaf een vroeg stadium. Zij weten als geen ander wat wel al dan niet mogelijk is. Zuinig zijn op onze kostbare natuur- en landbouwgrond; geen zonnepanelen op het land of verdozing door gigantische bedrijven.

Er ligt nog een grote opgave; nieuwe woningen zullen klimaatproof gebouwd moeten worden. Bestaande woningen moeten zoveel mogelijk energiezuinig worden gemaakt of gerenoveerd. Zeker bij de verouderde woningen binnen de sociale huur rust hier een forse taak op de woningstichtingen. En er is haast geboden. Energiearmoede dient hierbij absoluut voorkomen te worden.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Creëer draagvlak voor energietransitie en klimaatadaptie door goed overleg met alle inwoners van Moerdijk.
- Betaalbare lasten die eerlijk worden verdeeld waarbij samenwerking hierbij het sleutelwoord is. Geen energiearmoede in Moerdijk.
- Blijf investeren in zonne-energie (op het dak), duurzame biomassa en energiebesparing.
- Volg nieuwe energiebronnen nauwlettend en verlies daarbij zeker niet de nadelen uit het oog.
- Ondersteun inwoners in de verduurzaming van hun woning.
- Stimuleer circulaire bedrijvigheid in eigen regio.
- Verminder huishoudelijk- en bedrijfsafval. Dit is een gedeelde verantwoordelijkheid.
- Maak ruimte voor structureel overleg met boeren over strategische natuurvraagstukken. Het huidige agroplatform waarmee de gemeente praat moet worden uitgebreid.
- Bescherm onze vitale landbouwgronden. Geen zonnepanelen op het land; geen verdozing van ons landschap.
- Geen nieuwe windmolens meer, we zitten aan ons limiet, zoals ook gebleken is uit de Regionale Energie Strategie.
- Ga zuinig om met onze ruimte; het is een schaars product geworden.
- Stimuleer het kopen van streekproducten tegen een eerlijke prijs.

2.4 Inclusieve samenleving

Er zijn zorgen over migratie en immigratie. Deze spanningen ondermijnen de solidariteit en zetten het draagvlak voor nieuwkomers en vluchtelingen onder druk. Juist daarom moet hierover goed gecommuniceerd worden. Bedenk dat wij zomaar zelf de vluchtelingen van morgen kunnen worden. We zullen niet alleen menswaardige opvang moeten bieden aan statushouders en vluchtelingen maar ook aan arbeidsmigranten die onmisbaar zijn voor ons seizoenswerk. Hier hebben we dan ook al eerder aandacht voor gevraagd. Het mag echter wel een integratiebeleid zijn op basis van wederkerigheid. Niet vrijblijvend. Maar dat moet dan wel goed geregeld worden. Een goede huisvesting en evenwichtige verdeling binnen onze kernen. Waarbij toegezien wordt op veiligheid en leefbaarheid voor deze nieuwkomers, maar waarbij ook gehandhaafd wordt bij ongepast gedrag.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Passende huisvesting (veilig, leefbaar) voor statushouders, vluchtelingen en arbeidsmigranten met evenwichtige verdeling van nieuwkomers over de kernen.
- Creëer een goede rechtspositie voor statushouders, vluchtelingen en arbeidsmigranten en zorg dat die begrijpelijk en toegankelijk is in hun eigen taal.
- Stuur op een goed integratiebeleid door scholing in de Nederlandse taal en cultuur.
- Handhaaf op ongepast of ongewenst gedrag.

2.5 Eigentijdse Democratie

De burger waar het kan, de overheid waar het moet. Dat is waar wij voor staan. Denken in mogelijkheden, iedereen doet mee. Behouden wat goed is en bijsturen als resultaten tegenvallen.

De vragen die we ons hierbij stellen zijn:

- Wat maakt voor jou het leven goed?
- Wat heb je daarvoor nodig?
- Welke belemmeringen moeten we daarvoor wegnemen?

Dit type vragen past niet in ons huidige systeemdenken. Bureaucratie leidt alleen maar tot meer controle en wantrouwen. Wij willen terug naar vertrouwen; van regelzucht naar burgerruimte, naar democratie. Terug naar de burgers.

Wij realiseren ons dat inwoners, naast hun drukke levens, niet altijd behoefte hebben aan een actieve deelname aan onze gemeentepolitiek. Vaak beperkt dit zich tot onderwerpen die hun persoonlijk leven en/of hun leefwereld rechtstreeks beïnvloeden. Maar vanuit ons principe van gedeelde verantwoordelijkheid willen wij burgerparticipatie toegankelijker maken.

Dit begint al bij onze jongeren. Hoe kunnen we hen meer politiek bewust maken en hun input gebruiken? Of bij meer inzage in bijvoorbeeld financiële besluitvorming. Waar komt het geld vandaan, hoe wordt het besteed, hoe worden keuzes gemaakt, wat ligt wettelijk vast en waarin heeft een raad nog keuzevrijheid? En hoe kunnen we meer gebruik maken van de expertise en inzichten van onze inwoners? Burgerinitiatieven moeten worden aangemoedigd.

De initiatiefnemers worden nu echter vaak afgeremd in hun enthousiasme door de te nemen hobbels. Laten we de initiatieven serieus nemen en het initiatiefnemers makkelijker maken. En laten we belanghebbenden en deskundigen actief betrekken bij onderwerpen die zich daarvoor lenen, waardoor we gezamenlijk tot een gedragen weloverwogen besluitvorming kunnen komen.

HIER GAAN WIJ VOOR:

- Inventariseer binnen de kernen de vragen die er spelen.
- Stel een Moerdijs burgerberaad aan die afhankelijk van het onderwerp actief belanghebbenden en deskundigen benadert. Samen met de raad, het college en de ambtenaren kunnen dan in goed overleg weloverwogen en breed gedragen besluiten genomen worden.
- Realiseer een inloopspreekuur waar burgers op een laagdrempelige wijze met hun initiatieven op weg geholpen worden door een enthousiaste ambtenaar.
- Continueer de cursus Politiek Actief;
- Ga actief aan de slag met de jongerenraad. Wij vinden dat de jongerenraad een ruimer bereik mag krijgen dan alleen vanuit het Marklandcollege.

WIJ ZIJN GEWORTELD IN

ALLE KERNEN

Voor meer nieuws volgt u ons op
www.cdamoerdijk.nl

